

Vandrefalk *Falco peregrinus*

Peregrine

Vandrefalken er en af verdens få kosmopolitiske arter, som yngler i alle verdensdele (undtagen Antarktis). I Skandinavien yngler arten langs Norges kyster, langs vestkysten af Sverige samt i Sveriges fjeldområder og den nordlige del af Finland. Vandrefalken foretrækker klippevægge som yngleplads og har aldrig været en almindelig ynglefugl i Danmark. Typiske ynglelokaliteter for arten i Danmark har været Bornholm samt klinterne ved Stevns og Møn. På Møns Klint begyndte vandrefalken i 2001 at yngle igen efter næsten 30 års fravær, og parret fik både i 2002, 2003 og 2004 unger på vingerne (Grell m.fl. 2004, K. Flensted pers. medd.). I dag ses vandrefalken regelmæssigt som træk- og vintergæst, hyppigst om foråret mellem april og maj.

Mærknings- og genmeldingsdata

I al den tid man har ringmærket fugle, har vandrefalken været en fåtallig ynglefugl i Danmark, og der

er i hele perioden kun mærket tre fugle. Alle blev mærket som redeunger på Bornholm i 1937, i en periode, hvor der yngede mellem et og tre par på øen (Jørgensen 1989). To af de mærkede fugle er senere genmeldt. Den ene blev fundet død to måneder senere ved Køge, den anden blev skudt tre år senere 19 km syd for mærkningsstedet (fig. 1). Vi har derfor stort set ingen viden om trækforholdene for de vandrefalke, som har ynglet i Danmark.

Adskillige vandrefalke, som er ringmærket i vore nabolande, er i perioden 1921-2002 genfundet i Danmark. Mest opsigtsvækkende er uden tvivl, at ynglefuglene, som etablerede sig på Møns Klint i 2001, begge var ringmærkede. Hannen er født i 2000 på Kullaberg i Sverige og var således kun ét år gammel, da den første gang forsøgte at yngle – med tre golve æg som følge. Hunnen stammer fra Mecklenburg-Vorpommern (N.P. Andreasen pers. medd.)

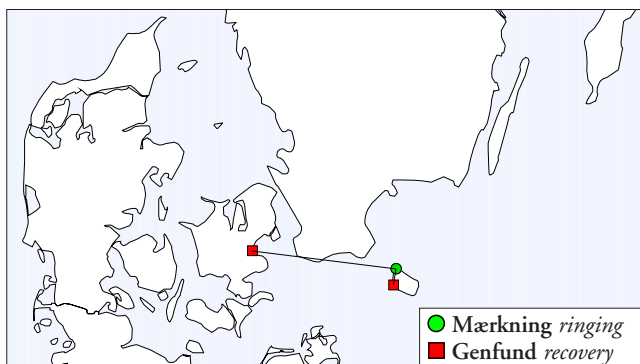

Fig. 1. Mærkningslokaliteter forbundet til genmeldingslokalitet for vandrefalk ringmærket i Danmark (n=2). Ringing sites connected to recovery locations of peregrine ringed in Denmark (n=2).

Fakta Facts

Mærkninger <i>Birds ringed</i>	3
Genmeldinger <i>Recoveries</i>	
Antal genmeldinger <i>No. of recoveries</i>	2
-heraf uden for Danmark <i>Recovered abroad</i>	0
Antal fugle <i>No. of individuals</i>	2
-heraf mærket som unger <i>Ringed as chicks</i>	2
Genmeldingsandel <i>Proportion recovered</i>	67%
Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark <i>Ringed abroad and recovered in Denmark</i>	71

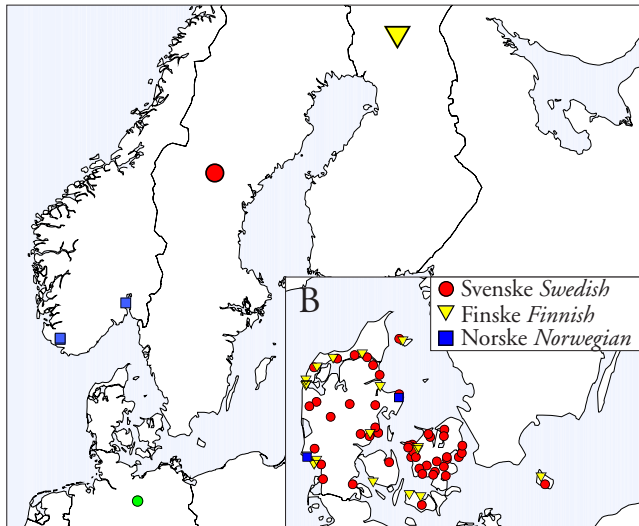

Fig. 2. A) Mærknings- og B) genfundningslokaliteter for vandrefalk mærket i udlandet og genmeldt i Danmark (n=71). Mærkningslokaliteter for svenske og finske fugle er af beskyttelseshensyn ikke oplyst. A) Ringing and B) recovery locations of peregrine ringed abroad and recovered in Denmark (n=71). The ringing localities in Sweden and Finland are not shown due to protection.

I Danmark er der desuden genfundet 71 vandrefalke, mærket som redeunger i udlandet (fig. 2). Disse stammer fra Sverige (50, mærkningslokaliteter hemmeligholdt), Norge (2), Finland (18, mærkningslokaliteter hemmeligholdt) og Tyskland (1). Enkelte af de skandinaviske fugle er genfundet i Danmark allerede i juli eller tidligt i august. Disse var alle ikke-kønsmodne fugle i første eller andet leveår. Flest udenlandske fugle er dog genmeldt i september og oktober. De to norske vandrefalke er begge fundet i Jylland. Fuglene fra Sverige er genfundet spredt over det meste

af Danmark. 11 af de 18 finske vandrefalke, der er genfundet i Danmark, blev fundet i Jylland, én på Læsø, én på Fyn, to på Sjælland, to på Lolland og én på Bornholm. Både svenske og finske fugle er fundet som overvintrende i Danmark.

En stor del af de sydsvenske vandrefalke overvintrer i Sverige og Danmark relativt tæt på ynglepladserne, mens andre trækker længere mod syd – enkelte helt til Nordvestafrika (Fransson & Pettersson 2001). Fugle fra det nordlige Sverige overvintrer primært syd for Danmark (Fransson & Pettersson 2001). I forårs månederne er antallet af genmeldinger fra Danmark væsentlig lavere end i efterårsmånederne; flest stammer i denne periode fra marts.

36% af de ringmærkede vandrefalke, som har endt deres dage i Danmark, er blevet skudt, de fleste i første halvdel af 1900-tallet. Efter 1971, hvorfra halvdelen af genmeldingerne stammer, er kun én oplyst at være skudt.

English summary

In Denmark there is only one breeding pair of peregrines, breeding at Møns Klint. Both the male and female are ringed; the male was born in Kullaberg in Sweden in 2000 and the female in Mecklenburg-Vorpommern in Germany. Immature birds from countries neighbouring Denmark are observed from July–August, but most passage migrants are recovered in September–October. Two Norwegian peregrines were found in Jutland, and Swedish and Finnish birds have been found all over Denmark. Thirty-six per cent of the ringed peregrines that died in Denmark had been hunted; however, since 1971 the figure is only one.